

"Historisch uur" in De Volkskrant (4 april 1949)

Source: De Volkskrant. Katholiek Dagblad voor Nederland. dir. de publ. KOLKMAN, J.A. ; Réd. Chef ROMME, C.P.M. 04.04.1949, n° 7.405; 26. Jg. Amsterdam: De Volkskrant. "Historisch uur", p. 1.

Copyright: (c) de Volkskrant bv

URL: [http://www.cvce.eu/obj/"historisch_uur"_in_de_volkskrant_4_april_1949-nl-a954f0c7-ddbd-47bd-bd08-53983bcaa359.html](http://www.cvce.eu/obj/)

Publication date: 14/05/2013

Historisch uur

Vandaag – hedenmiddag om drie uur Amerikaanse tijd – één jaar na de inwerkingtreding van het plan Marshall, ruim een jaar na de “macht van Praag”, wordt in Washington het bondgenootschap tussen de volken van het Westen plechtig bezegeld. Amerika, dat zich na de eerste wereldoorlog terugtrok in zijn isolement, dat zich na de tweede wereldoorlog heel even wilde opsluiten met de vruchten van zijn overwinning, heeft definitief gebroken met een verleden en een traditie, die veel Amerikanen dierbaar was. Voor het eerst in de geschiedenis aanvaardt Amerika het risico van afspraken met Europese mogendheden. De Monroe-leer, die zolang de basis geweest is der Amerikaanse buitenlandse politiek – al werd deze ook tweemaal in een kwarteeuw door dwingende noodzaak naar Europa omgebogen – wordt vandaag buiten werking gesteld. Het grondbeginsel, neergelegd in de in 1823 afgekondigde Monroe-leer, geldt vanaf heden niet meer voor West-Europa, dat niet meer “vreemd” is voor Amerika. Dit beginsel luidde:

“Ten opzichte van buitenlandse mogendheden moet onze gedragslijn zijn: onze handelsbetrekkingen zoveel mogelijk uit te breiden, tezelfdertijd zo weinig mogelijk politieke relaties met hen onderhoudend... Europa kent een aantal primaire belangen, waarmee wij weinig of niets van doen hebben. Ten gevolge daarvan moet het herhaaldelijk betrokken zijn bij conflicten, waarvan de oorzaken ons vreemd zijn.”

De vrijheid van West-Europa is van nu af aan de vrijheid van Amerika. Wie deze vrijheid aantast, zal Amerika als verdediger tegenover zich vinden.

Het Atlantisch Verdrag, de militaire component van het plan Marshall, biedt de volkeren van West-Europa géén absolute beveiliging, met of zonder automatische hulpverlening. Het recht tot het verklaren van oorlog is het onvervreemdbaar bezit van het Congres gebleven.

Europa is niet bevrijd van vrees, zolang een machtige imperialistische mogendheden nog vele onvervulde wensen heeft. Wel wordt deze vrees getemperd door het besef, dat kleine landen niet langer zonder kans op redding in handen van de sterke vallen. Het behoort tot het verleden, dat volkeren zonder meer worden afgeschreven. Zij zullen geholpen worden, indien zij zelf bereid zijn hun vrijheid te verdedigen.

De grootste en beslissende waarde van dit defensieve verbond is zijn preventieve werking. Een agressor, die één der vrije volkeren van West-Europa zou overweldigen – door één manoeuvre van binnen uit dan wel door een openlijke aanval – moet voortaan in zijn berekeningen de consequenties van het Atlantisch Verdrag verdisconteren. Hij weet bijna zeker dat schending van de soevereiniteit van één der ondertekenaars oorlog betekent. Oorlog vooral met de Verenigde Staten. Toen de keizer zijn opmars begon, kon hij de interventie door Amerika niet bevroeden; Hitler die op zijn Blitzkrieg rekende, kon verhoppen de factor Amerika door een beslissende sprong door geheel Europa – ook Engeland – uit te schakelen. Vanaf vandaag – feitelijk reeds vanaf het plan Marshall – staat Amerika naast Europa, waar de democratie niet meer vertrappt kan worden, zonder de Amerikaanse democratie aan te tasten.

In zijn rede te Boston heeft Winston Churchill – drie jaar na zijn alarm in Fulton – met zijn rauwe openhartigheid een verklaring gegeven voor de aarzelende politiek van het Kremlin na Praag. Het vrije West-Europa bestaat nog omdat Amerika, ook zonder een plechtig gesloten verdrag, de volkeren langs de Noordzee niet aan hun lot – slavernij – zou hebben overgelaten. Zonder Congres en in alle stilte zijn de in Engeland gestationeerde superforten met hun moderne bewapening na de overweldiging van Tsjechoslowakije de beschermers van Europa geweest. De superforten blijven, nu welberekende welwillendheid plicht geworden is, nu bescherming en hulp zo goed als zekerheid geworden zijn. Het Atlantisch Verdrag is een betreuenswaardige noodzaak, zoals het te betreuen valt, dat de eenheid van het Westen slechts in het uur der bedreiging kan groeien.

Het doel van het Verdrag reikt verder dan de afwering van een onmiddellijk gevaar. Het bedoelt blijvende stabiliteit te brengen, zodra allen begrepen zullen hebben, dat oorlogvoeren onder de nieuwe

omstandigheden uiterst riskant is geworden. Dan zal misschien het ogenblik komen waarop, ook in het Kremlin, realiteitsbesef en verstand de weg wijzen naar een vergelijk tussen Oost en West, de voordeligste oplossing voor alle partijen.